

Győri Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.I.20.143/2025/2.

A felperes:

Felperes1 (cím7 tartózkodási helye: Bv.Intézet 1 cím8)

A felperes képviselője:

dr. Mihály Rita pártfogó ügyvéd (Cím3)

Az alperes:

Alperes1 (cím9)

Az alperes képviselője:

dr. Monostory Péter kamarai jogtanácsos

A per tárgya:

személyhez fűződő jogok megsértéséből származó igény

Az elsőfokú bíróság neve és fellebbezéssel támadott határozatának száma:

Székesfehérvári Törvényszék, 9.P.20.032/2024/55. sorszámú ítélet

A fellebbezést előterjesztő fél és a fellebbezés sorszáma:

felperes, 57.

Í t é l e t

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja, azzal a pontosítással, hogy a felperes pártfogó ügyvédjének díját az állam viseli.

Kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 50.000 (ötvenezer) forint másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a feljegyzett 160.000 (százhatvanezer) forint fellebbezési eljárási illetéket, továbbá a felperes pártfogó ügyvédjének a fellebbezési eljárásban felmerült díját az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított, és a fellebbezés elbírálása során is irányadó tényállás szerint a felperes 2018. május 5-étől tölti jogerős szabadságvesztés büntetését. Őt az alperesi büntetés-végrehajtási intézetbe a Bv.Intézet 1ből 2019. március 4-én szállították át; befogadásakor nem dohányzónak vallotta magát. 2019. június 14-én kérelmi lapot nyújtott be, melyben nyilatkozott megváltozott dohányzási szokásáról, és dohányzó zárkában elhelyezését kérte; e kérelemnek az alperes eleget tett. 2019. május 29- és június 17-e, június 24-e és szeptember 9-e, valamint szeptember 16-a és szeptember 29-e között dohányzó zárkában helyezték el.

A felperest az alperesnél fogva tartása során 2019. március 23-ától 2019. szeptember 23-áig a sütőüzemben foglalkoztatták.

[2] Fogva tartása alatt a felperes kilenc alkalommal nyilatkozott dohányzási szokásának megváltozásáról, annak érdekében, hogy őt másik zárkában helyezték el; 2018. június 21-e és 2018. november 8-a, 2019. január 10-e és 2019. február 1-je, 2019. május 6-a és 2019. május 13-a, 2019. június 14-e és 2019. október 29-e, 2019. december 5-e és 2019. december 14-e, 2022. február 18-a és 2022. március 8-a, valamint 2022. november 29-e és 2023. január 19-e között vallotta magát dohányzónak különböző büntetés-végrehajtási intézetekben. Az alperesnél 2019. június 14-én annak érdekében tett nyilatkozatot dohányzási szokása megváltozásáról, hogy a II. épület földszint 4-es zárkájában helyezték el.

[3] Dohányzó zárkában történő elhelyezésével kapcsolatban a felperes az alperesi büntetés-végrehajtási intézetnél panaszt nem terjesztett elő.

[4] Kártérítési igényét 2023. júniusában nyújtotta be, amelynek az intézet parancsnoka 2023. június 30-én kelt határozatában nem adott helyt.

[5] Az alperesnél befogadásakor, illetőleg azt megelőzően a felperesnek krónikus megbetegedése nem volt, gyógyszert nem szedett. Az alperesi büntetés-végrehajtási intézetben tartózkodása során panasza nem volt, az egészségügyi szolgálatot nem kereste fel.

2021. március 2-án diagnosztizáltak nála magas vérnyomás betegséget, melyre 2022. május 24-e óta rendszeresen gyógyszert szed.

[6] A felperes kereseti kérelmében kérte annak megállapítását, hogy az alperes megsértette emberi méltóságát, őt embertelen, megalázó büntetésnek vetette alá, s megsértette egészséghez fűződő személyiségi jogát, azzal, hogy 2019. május 29-e és 2019. szeptember 29-e között őt, mint nem dohányzó fogvatartottat a dohányzó fogvatartottak között helyezte el. Kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest bocsánatkérő levél formájában elégtétel adására. Kérte továbbá, hogy a törvényszék kötelezze az alperest 800.000 forint sérelemdíj megfizetésére.

Keresetének jogalapjaként megjelölte a Ptk. 2:42. § (2) bekezdését, 2:43. § a) pontját, 2:51. § (1) bekezdésének a) és c) pontjait, 2:52. § (1) és (3) bekezdéseit, 6:518. és 6:519., valamint 6:548. §-ait. Hivatkozott a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (Bvtv.) 143. § (1) - (3) bekezdéseire, az Alaptörvény III. cikkér, az Európai Unió Alapjogi Chartája 4. cikkére, továbbá az Emberi Jogok Európai Egyezményének 1. és 3. cikkeire.

[7] Előadta, hogy az alperesi büntetés-végrehajtási intézetbe befogadásakor úgy nyilatkozott, hogy nem dohányzó, s dohányzási szokását az alperes elektronikus nyilvántartásában ekként is rögzítették. A pékségben dolgozott, s az ott munkát végző brigád tagjait közös zárkában helyezték el, dohányzási szokásaiktól függetlenül. Annak érdekében, hogy munkáját a pékségben megtarthassa, tartózkodott dohányzó fogvatartottak között, ezáltal elszenvedve a passzív dohányzás káros hatásait Véleménye szerint az alperes eljárásával őt embertelen és megalázó büntetésnek vetette alá, emberi méltóságát és az egészséghez fűző személyiségi jogát sértette. Utalt arra, nála több alkalommal keletkezett légyszomj, tüdőjében szűrő érzés és köhögés. Ebben az időszakban állapítottak meg nála hipertóniát, mely szintén ok-okozati összefüggésben állt a passzív dohányzással.

A passzív dohányzás és az egészségromlás közötti ok-okozati összefüggés bizonyítására kérte igazságügyi orvosszakértő kirendelését.

[8] Az alperes ellenkérelmében elsődlegesen – hivatkozással a Pp. 176. § (1) bekezdés i) pontjára és 240. § (1) bekezdésének a) pontjára – az eljárás megszüntetését kérte, tekintettel arra, hogy a felperes keresetét a kártérítési igényt elutasító határozat kézhezvételét, 2023. július 4.-ét követő harminc nap jogvesztő határidőben nem terjesztette elő. Érdemi védekezése a kereset elutasítására irányult.

Előadta, a felperes keresetéből nem tűnik ki, őt mely magatartásával milyen konkrét sérelem érte. Vitatta, hogy a felperes nem dohányzó volt, és ennek ellenére helyezték el őt dohányzóknak kijelölt zárkában. Az elektronikus nyilvántartás adatai szerint a felperes fogva tartása alatt kilencszer változtatta meg nyilatkozatát dohányzási szokásairól; 2019. június 14-étől 2019. október 4-éig éppen dohányzónak vallotta magát. Vitatta továbbá, hogy a felperes azért kérte magát dohányzó zárkába, mert csak így tudta megőrizni a pékségben kijelölt munkahelyét.

Kifejtette, a felperes nem mutatta be részletesen a befogadásakor egészségi állapotát, és az azt követő negatív változásokat, s nem bizonyította azt sem, hogy állított egészségkárosodása a büntetés-végrehajtási intézet magatartásának következménye volt. Egészséghez fűződő személyiségi jogának megsértése kapcsán határozott tényállítást nem tett, egészségkárosodás bekövetkezésére nem hivatkozott, orvosi dokumentumokkal egészségi állapotának változását nem igazolta.

Vitatta a sérelemdíj követelt összegét is.

[9] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 100.000 forint perköltséget. Rendelkezett arról, hogy a felmerült 120.000 forint kereseti illeték az állam terhén marad, a felperes pártfogó ügyvédje díjának viselése pedig a felperes köteles.

[10] Határozatának indokolásában mindenekelőtt azt rögzítette, hogy nem osztotta az alperes alaki védekezését, ugyanis a személyiségi jogsértés bírósági megállapításának és a sérelemdíj iránti igény érvényesítésének nem előfeltétele, hogy a büntetés-végrehajtási intézet a Bvtv. 143. §-a szerinti kárigény érvényesítési előzetes eljárást lefolytassa.

[11] A kereset érdemében abból indult ki, a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az alperes jogellenesen járt el, amikor a dohányzó és a nem dohányzó elítéltek elkülönítését nem biztosította, s hogy e jogellenes magatartása személyhez fűződő jogát sértette. Ennek kapcsán vizsgálnia kellett, hogy az alperesi büntetés-végrehajtási intézet előtt a felperes dohányzási szokásairól miként nyilatkozott.

[12] A törvényszék szerint a felperes keresetében iratellenesen hivatkozott arra, hogy az alperesnél mindvégig nem dohányzónak vallotta magát, nem dohányzó fogvatartottként tartották őt nyilván, és hogy nem terjesztett elő dohányzó zárkába áthelyezés iránti kérelmet, illetőleg, hogy dohányzási szokásain nem változtatott. Az alperes elektronikus nyilvántartásának adatai szerint a felperes dohányzási szokásának megváltozásáról 2019. június 14-én nyilatkozott, s kérte elhelyezését dohányzó zárkába. A felperes kilencszer – korábban és később, más büntetés-végrehajtási intézetekben is – nyilatkozatot tett dohányzási szokásának megváltozásáról, hogy kívánsága szerint más zárkába helyezték őt el. Személyes meghallgatása során előbb tagadta, hogy bármikor nyilatkozott volna dohányzási szokásának megváltozásáról, majd mégis elismerte, hogy a Bv.Intézet 1ben, illetőleg azt megelőzően Helységlen is két alkalommal ilyen nyilatkozatot terjesztett elő; dohányzási szokásának megváltozására vonatkozó kérelmet azonban az alperesnél biztosan nem írt alá. Előadta, tud arról, hogy a 2019. június 14-ei kérelmi lapot az alperes már kérte kiadni a fogva tartó büntetés-végrehajtási intézettől a felperes nevelési anyagából, de az eredeti, általa aláírt kérelmet nem találták meg. Ennek tudatában állította tehát, hogy szabálytalanul és önkényesen, tudta és beleegyezése nélkül rögzítették megváltozott dohányzási szokását az elektronikus nyilvántartásba.

[13] A Bv.Intézet 1 utóbb 46. sorszámán megküldte a törvényszéknek a 2019. június 13-án kelt kérelmi lapot. Az ezt követően megtartott tárgyaláson a felperes jogi képviselője ennek valódiságát nem vitatta, míg a felperes bizonytalanul úgy nyilatkozott, nem

emlékszik arra, hogy ilyen tartalmú kérelmi lapot kitöltött és aláírt, a kézírását sem ismeri fel, de úgy gondolja, ez nem az ő kézírása, neki ilyen kérelme nem volt. Végző soron a kérelmi lap valódiságát vitatta, jogi képviselőjével ellentétes tartalmú nyilatkozatot tett.

[14] Az elsőfokú bíróság tanúként hallgatta meg Személy1 nevelőt, aki a kérelmet vezető reintegrációs tisztként 2019. június 14-én jóváhagyta. A felperes személyére és a dohányzási szokásának megváltozásáról szóló nyilatkozatára ugyanakkor már nem emlékezett, azonban a bemutatott kérelmi lapot formailag tökéletesnek találta, viszont nem tudta megerősíteni, a kérelem valóban a felperestől származik-e.

[15] A bizonyítékok értékelésével a törvényszék arra a következtetésre jutott, hogy a felperes 2019. június 14-én dohányzási szokásának megváltozásáról nyilatkozatot tett, és kérte dohányzó zárkába áthelyezését; erre tekintettel tartották nyilván dohányzóként az elektronikus nyilvántartásban 2019. június 14-e és 2019. október 29-e között. Elsősorban a kérelmi lap és az alperes elektronikus nyilvántartásának adataira támaszkodott, emellett azonban értékelte, hogy a felperes ellentmondásos tárgyalási nyilatkozatot tett arról, tett-e valaha dohányzási szokásának megváltozásáról nyilatkozatot. A kérelem valódisága kapcsán is ellentétesen nyilatkozott, mint jogi képviselője, ezért a bíróság szerint a felperes szavahihetősége a dohányzási szokást érintő állítása tekintetében megdőlt, a bizonyítási teher körébe tartozó tényeket bizonyítani nem tudta.

[16] Mivel a Ptk. 2:42. § (3) bekezdésének értelmében nem sért személyiségi jogot az a magatartás, amelyhez az érintett hozzájárult, a felperes hozzájárulása a személyiségi jogsértés megállapítását mind a Ptk. 2:51. § (1) bekezdése szerinti felróhatóságtól független szankciók, mind a Ptk. 2:52. §-ában szabályozott sérelemdíj alkalmazhatósága vonatkozásában kizárja. Bár a felperest már a dohányzási szokásainak megváltozására vonatkozó nyilatkozata előtt is, 2019. május 29-étől 2019. június 14-éig dohányzó zárkában helyezték el, a személyiségi jogsértés megállapítására e kéthetes időszak tekintetében sem volt mód, ugyanis a felperes nem volt tartósan kitéve a passzív dohányzás káros hatásainak, amelynek hiányában egészségének vagy emberi méltóságának megsértése nem állapítható meg.

[17] A törvényszék leszögezte: a Ptk. 2:52. § (2) bekezdése alapján a sérelemdíj fizetési kötelezettség alóli mentesülés feltételeit a jogsértő személyre irányadó felelősségi rendszer alapján kell meghatározni. A szabadságvesztés végrehajtása a büntetés-végrehajtási szervek közhatalom gyakorlása során kifejtett olyan intézkedő tevékenysége, amelyre nézve a közigazgatási jogkörben okozott kár szabályai alkalmazandók sérelemdíj érvényesítése esetén. Így ennek kapcsán is anyagi jogi előfeltétel, hogy a büntetés-végrehajtási intézet eljárásával összefüggésben a fogva tartott kimerítse azokat a rendes jogorvoslati lehetőségeket, melyek az őt ért nemvagyonai sérelem elhárítására alkalmasak. Az adott esetben a fogvatartott által előterjesztett panasz alkalmas lett volna arra, hogy a felperes dohányzó zárkából nemdohányzó zárkába kerüljön át, azonban ő panaszt nem terjesztett elő; ezzel a Ptk. 6:548. § (1) bekezdésében foglalt, a kártérítési felelősség megállapításához szükséges anyagi jogi feltétel nem teljesült.

[18] A törvényszék a felperesnek az egészségromlása és az alperesnél elszenvedett passzív dohányzás közötti ok-okozati összefüggést érintően előterjesztett

igazságügyi orvosszakértő kirendelése iránti bizonyítási indítványát elutasította. Az orvosi dokumentumokban ugyanis nincs arra utaló adat, hogy a releváns időszakban a felperes egészségében olyan negatív irányú változás következett volna be, amely a passzív dohányzás káros hatásaival lenne összefüggésbe hozható. Csupán állította, de nem bizonyította, hogy nála légszomj, vagy a tüdőjében szűrő érzés, köhögés alakult volna ki; magas vérnyomás betegsége pedig mintegy másfél évvel később jelentkezett.

[19] Az elsőfokú bíróság a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte a perveztes felperest az alperes által felszámított, a jogi képvisellel felmerült kamarai jogtanácsosi munkadíj megfizetésére. Ennek kapcsán felhívta a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: régi R.) 3. § (2) bekezdésének a) pontját és 4. § (1) bekezdésének a) pontját.

A Pp. 101. § (3) bekezdésére hivatkozással megállapította, hogy a felperes pártfogó ügyvédje díjának viselésére a felperes köteles.

Rendelkezett arról is, hogy a Pp. 102. § (6) bekezdése értelmében a tárgyi illeték-feljegyzési jog folytán meg nem fizetett 120.000 forint a felperes személyes költségmentessége folytán az állam terhén marad.

[20] Az ítélet ellen a felperes fellebbezett; elsődlegesen annak megváltoztatását, s kereseti kérelmének megfelelő határozat hozatalát, míg másodlagosan az őt terhelően az alperes javára megítélt 100.000 forint perköltség 50.000 forintra mérséklését kérte.

[21] Hangsúlyozta: kifogásolja az elsőfokú bíróságnak azt a következtetését, miszerint keresetében iratellenesen hivatkozott arra, hogy az alperesi büntetés-végrehajtási intézetben mindvégig nem dohányzónak vallotta magát, nem dohányzó fogvatartottként volt nyilvántartva, s nem terjesztett elő azzal kapcsolatos kérelmet, hogy őt dohányzó zárkába helyezték el, illetve, hogy dohányzási szokásain nem változtatott. Ezzel szemben az eljárás során végig tagadta, hogy a dohányzási szokásának megváltozásáról valaha nyilatkozatot tett volna, az alperesi büntetés-végrehajtási intézetben ilyen nyilatkozatot bizonyosan nem írt alá. Következtesen állította, hogy aláírását szabálytalanul és önkényesen, tudta és beleegyezése nélkül rögzítették, amire nézve a bíróság érdemi bizonyítási eljárást nem folytatott le. Tényelődését, a becsatolt okirati bizonyítékokat a törvényszéknek úgy kellett volna értékelnie, hogy keresete alapos.

[22] Másodlagos fellebbezési kérelme tekintetében kiemelte, az elsőfokú bíróság által az alperesnek megítélt jogi képviselői munkadíj nem áll arányban a jogi képviselő által kifejtett tevékenységgel. Ezért a régi R. 3. § (6) bekezdése alapján a kamarai jogtanácsos munkadíját mérsékelni kell. Utalt arra, hogy az eljárás négy tárgyalás alatt befejeződött.

[23] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Előadta, a beszerzett okirati bizonyíték alátámasztja, hogy a felperes 2019. június 13-ai keltezéssel előterjesztett kérelmi lapon nyilatkozott dohányzási szokásainak megváltoztatásáról, amit aláírt; ezt jogi képviselője sem vitatta. Kiemelte, hogy az elsőfokú eljárásban a felperes többször is ellentmondásba keveredett.

[24] A másodlagos fellebbezési kérelem vonatkozásában véleménye szerint a megállapított kamarai jogtanácsosi munkadíj az elvégzett tevékenységgel arányos.

[25] A fellebbezés alaptalan.

[26] Az ítéltábla megítélése szerint az elsőfokú bíróság a per eldöntése szempontjából releváns tényállást helyesen állapította meg, s abból érdemben helytálló jogi következtet vont le.

[27] A törvényszék a keresetet két okból utasította el: egyrészt arra a következtetésre jutott, hogy a 2019. június 14-étől kezdődő időszakban a felperes maga kérte dohányzó zárkába áthelyezését, így a Ptk. 2:42. § (3) bekezdése alapján az alperes ennek megfelelő intézkedése személyiségi jogot eleve nem sért; a megelőző két hetes időtartam pedig nem tekinthető olyannak, mint amely alatt a felperes tartósan a passzív dohányzás káros hatásainak lett volna kitéve, ezért erre nézve sem állapítható meg egészségének vagy emberi méltóságának megsértése. Ítélete alapult ugyanakkor a Ptk. 6:548. § (1) bekezdésén is, s hivatkozott arra, hogy a felperes nem merítette ki mindazokat a rendes jogorvoslati lehetőségeket, amelyek alkalmasak az őt ért nemvagyoni sérelem elhárítására [lásd a Bvtv. 10. § (1) bekezdése szerinti panasz intézményét].

[28] A felperes fellebbezésében a keresetet elutasító döntés ezen utóbbi okát nem támadta, a Pp. 370. § (1) bekezdése alapján az ítélet megváltoztatására emiatt sem volt lehetőség.

[29] Az elsőfokú bíróság helytállóan utalt arra, hogy a felperes akkor, amikor még nem volt a peranyag része a 2019. június 14-ei kérelmi lap, a 2024. április 17-ei tárgyaláson előbb úgy nyilatkozott, hogy dohányzási szokásának megváltozásáról soha nem nyilatkozott, mindig nem dohányzó volt, majd még ugyanezen tárgyaláson, az alperes nyilatkozatát követően elismerte, hogy különböző büntetés-végrehajtási intézetekben többször tett ezzel ellentétes nyilatkozatot. Azt feltételezve, hogy az aláírt kérelmi lap nem lehető fel, azt állította, hogy az alperes szabálytalanul és önkényesen, tudta és beleegyezése nélkül rögzítette az elektronikus nyilvántartásban megváltozott dohányzási szokását. A 2024. december 6-ai tárgyaláson, miután a bíróság elé tárta a kézzel írt kérelmi lap másolatát, ellentétesen jogi képviselőjének nyilatkozatával, bizonytalanul előadta azt is, hogy nem emlékszik, ilyen kérelmet írt, s azt is, hogy nem írhatott ilyen kérelmet, és nem nyújtott be, aláírása pedig nem az övé. Mindezekre tekintettel okszerű a törvényszéknek az a következtetése, hogy a dohányzási szokását érintő kérelmei vonatkozásában a felperes szavahihetősége megdőlt, és az okirati bizonyítékkal szemben említett előadása az alperes felróható eljárását nem támasztja alá.

[30] A másodlagos fellebbezés tekintetében az ítéltábla kiemeli: az elsőfokú bíróság a pereszes felperest a régi R. 3. § (2) bekezdésének a) pontja, illetőleg 4. § (1) bekezdésének a) pontja alapján a pertárgy értéken alapulóan kötelezte az alperesnek 100.000 forint kamarai jogtanácsosi munkadíj megfizetésére. Bár a régi R. 4. § (2) bekezdése értelmében a 3. § (6) bekezdését alkalmazni kell, azaz a munkadíj indokolt esetben

mérsékelhető, ennek feltételei azonban az adott esetben nem álltak fenn. Az alperes képviselője mind a négy tárgyaláson megjelent, a tárgyalások teljes időtartama megközelítette az öt órát, míg érdemi ellenkérelme hat oldal terjedelmű volt. Így tehát a kifejtett kamarai jogtanácsosi tevékenység a megállapított munkadíjjal arányban áll.

[31] A fentiek miatt az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdésére hivatkozással – helyes indokai folytán – helybenhagyta, azzal a pontosítással, hogy mivel a Vármegyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztály J/JSTK/650-2/2023. számú határozatával akként engedélyezett a felperes részére pártfogó ügyvédi képviselést, hogy a pártfogó ügyvédi díjat az állam viseli.

[32] Az ítéltábla a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte az eredménytelenül fellebbező felperest, hogy a Pp. 344. § (1) bekezdése szerint meghatározott tizenöt nap teljesítési határidőben fizessen meg az alperesnek 50.000 forint másodfokú perköltséget; ez az összeg a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII. 9.) IM rendelet (R.) 3. § (1) bekezdésének a) pontja szerint meghatározott kamarai jogtanácsosi munkadíjat foglalja magában.

[33] A felmerült 160.000 forint feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket a felperes személyes költségmentessége folytán a Pp. 95. § (1) bekezdése folytán az állam viseli, hasonlóan a felperes pártfogó ügyvédjének a másodfokú eljárásban felmerült díjához.

[34] Az ítéltábla a fellebbezést – figyelemmel a Pp. 376. § (1) bekezdésére – tárgyaláson kívül bírálta el.

Győr, 2025. szeptember 17.

Dr. Lezsák József s. k.

Dr. Szabó Péter s. k.

Dr. Molnár Andrea s. k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró